

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 260

ראה תשע"ב

והמוסר היוצא ממנה הרשימו אותנו מאד, והחליט שבחיינו יהיה מעמיק ולא שטחי. כשהגיעו לתוספות, היתה זו שעת מבחן עבורו, האם החלטתו היא מן השפה ולחוץ, או באמת, ולכן אמר לאברך שימשיך ללמוד את התוספות.

האברך כמובן הסכים – [בפועל את התוספות לא הבינו, אבל המשיכו ועמלו עליו רבות].

למחרת היה דיון אצל הרב שטינמן שליט"א, האם להחזיר את הבחור דן לשיבה. אותו אברך השתתף בדיון, ולמעשה אחרי שגוללו צוות הישיבה את המעשה שעשה, לא היה פתחון פה לאברך לדבר על גוף המעשה שבגללו נזרק הבחור.

אמר האברך: "ברצוני לספר לכם ספור שהיה אתמול עם הבחור", וספר מה שארע כשלמדו את התוספות.

כששמעו רבני הישיבה שבחור צעיר אמר משפטים כאלו, וכי רצונו לקיים בפעל את הענין – "שלא להיות שטחי, אלא להעמיק בחיים", התפעלו כולם ואמר להם ראש הישיבה שליט"א, שמחשבה כזו מעידה שעשה תפנית בחייו, מעין תשובה [והוסיף ואמר לנוכחים – דעו שמעלת התשובה היא כל כך גבוהה – אשרי מי שזוכה לה, הלאי וכולנו נזכה לחזור בתשובה], ולפיכך גמרו ואמר להחזירו לשיבה.

בינתיים עברו השנים, הבחור סיים את לימודיו בישיבה והקים משפחה לתפארת. נשא אשה, נולדו לו ילדים, וכיום הוא לומד בהתמדה כאברך כולל.

כי אכן קיים בעצמו את מאמר הרב שליט"א שחיינו של המעמיק הם חיים, וזכה בזכות זה לחיים אמיתיים.

נמצא שחיינו, חיי בניו וכל הדורות שלאחריו – כולם תלויים במה שהעמיק!

"והיה כי יביאך ה' אלקיך אל הארץ... ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל" (יא, כט)

מדוע נכתבה המלה "ונתתה" עם האות ה' בסופה?

תוספת ה' מראה על ברכה שניתנת בעין יפה, וכבר אמרו רבותינו: שהנותן מתנה לחברו – לעולם יתן בעין יפה.

לפיכך מתאים, שכאשר עוסקים בענין הברכה על הר גרזים, יכתב "ונתתה", רמז לעין יפה.

"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה" (יא, כו) המלה "ראה" היא לשון יחיד, והמלה "לפניכם" היא לשון רבים. מה פשר שנוי הלשון?

אלא – אומר ה"חתם סופר" – שהרי כבר אמרו חז"ל (קדושין מ ע"ב): "לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חייב וחציו זכאי. עשה מצוה אחת – אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עברה אחת – אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה. רבי אלעזר ב"ר שמעון אומר: לפי שהעולם נדון אחר רבו והיחיד נדון אחר רבו, עשה מצוה אחת – אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עברה אחת – אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה".

זו, אם כן, כונת הכתוב: "ראה", אתה הבודד, "אנכי נתן לפניכם" – לפני הכלל כולו, "היום ברכה וקללה", ובמעשה שלך תלויה הברכה לכל הכלל כולו. עליך לראות את עצמך כאלו העולם נמצא חציו זכאי וחציו חייב, והמעשה שלך בכוחו להטות את הכף לכאן או לכאן.

"ראה אנכי נתן לפניכם היום" (יא, כו)

מובא בחוברת "מזקנים אתבונן":

לפני כמה שנים אמר רבי אהרן ליב שטינמן שליט"א שיחה, שאחד המסרים שהיה ממנה היה: "אדם שחי באפן שטחי – חיינו אינם חיים, רק מי שמעמיק – חיינו חיים". דבר זה – הוסיף – טמון בצווי "ראה", היינו עצור לרגע והתבונן במעשך!!

השיחה של הרב שטינמן התפרסמה באחד העתונים. באותו זמן זרקו בחור מישיבה בגלל מעשה שעשה. בזמן שהיה הבחור מחוץ לשיבה, למד עם אברך כדי שלא יתנתק לגמרי מהלמוד. באחת הפעמים למדו תוספות קשה במסכת בבא קמא, חזרו עליו כמה פעמים ולא הצליחו להבין. בקש האברך להמשיך לעבור הלאה בגמרא, אולם הבחור אמר "לא!!" – חייבים להמשיך לעמל", האברך התפלא מאד שבחור צעיר מדבר כך, שהרי הם כבר עמלו רבות על התוספות, ומה הבחור מתכווין?

והבחור הסביר: "מה שאמרתי שחייבים להמשיך לעמול – כך אמר הרב שטינמן", וספר שבשבת קרא במוסף של העתון את דרשת ראש הישיבה שליט"א, הדרשה

יבחר ה"י" - בבית המקדש, לצרך בדיקת הסוטה - שם תעשו כן!
הסבר נוסף הובא בשם רבי חיים אלפנדר, שיש בכך רמז לנאמר במסכת סכה (נג ע"א), שכשכרה דוד המלך את השתין [-היסודות] לבית המקדש, החלו מי התהום לעלות, והיה חשש להצפת העולם. שאל דוד המלך את הנוכחים: האם מותר לכתב את השם המפורש על גבי חרס ולהטילו למים, על מנת לעצור אותם? ואכן לבסוף עשו זאת.

זהו שאומר הפסוק: "לא תעשון כן לה' אלקיכם... כי אם אל המקום אשר יבחר ה"י - שם, כאשר יתעורר חשש להצפת העולם, מחיקת ה' תהיה מותרת כדי להציל את העולם מכליון.

"לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלקיך נתן לך" (יב, ח-ט)

ברש"י: אל המנוחה - זו שילה. הנחלה - זו ירושלים. נאמר כאן "אל המנוחה ואל הנחלה", כלומר - הקדים להזכיר את שילה, ורק אחר כך הזכיר את ירושלים. לעומת זאת, בפסוק י" נאמר: "ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה' אלקיכם מנחיל אתכם והניח לכם" - הזכיר תחלה נחלה ואחר כך מנוחה, כלומר הקדים את ירושלים לשילה.

מה פשר ההבדל בין שני הפסוקים?

באר ה"תנכלת מרדכי": כאשר עם ישראל במדרגה גבוהה, הם זוכים לקבל בתחלה את ירושלים - את העקר, ורק אחר כך את שאר המקומות. אך כאשר הם אינם במדרגתם הגבוהה, הם מקבלים תחלה את המקומות הפחות חשובים, ורק אחר כך את העקר - את ירושלים.

על כן נאמר לבני ישראל: "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום איש כל הישר בעיניו" - אל תמשיכו לעשות כפי העולה על רוחכם, שהרי בגלל שלא הייתם בדרגה גבוהה מספיק לא זכיתם לבוא "עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה". ובעת ש"לא תעשון" כפי שעשיתם בעבר, אלא תיטיבו מעשיכם - אז "וישבתם בארץ אשר ה' אלקיכם מנחיל אתכם והניח לכם" - תקבלו בתחלה את ירושלים, שהיא עקר הקדשה, ואחרי כן את שאר ערי ארץ ישראל.

מאמר חז"ל זה "הנותן בעין יפה הוא נותן" נאמר לאדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת", ולדבריו היתה זו אחת משתי הפעמים הבודדות, שבהן נצחו אדם כלשהו.

הדבר היה כאשר הבחין האדמו"ר בעיור, בן למעלה מתשעים שנה, שהתגורר בעיירתו, ונהג להאנח ללא הרף על מר גורלו.

בהזדמנות אמר לו האדמו"ר: "מדוע הנך מתאונן כל כך? הלא נאמר (תהלים צ, י): 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה', ואם כן אצלך כל יום נחשב למתנה גמורה - ומדוע, אפוא, תתלונן ללא הרף?"

נענה היהודי ואמר לו: "רבי, והלא כתוב: והנותן מתנה לחברו - בעין יפה הוא נותן!..."

"ההזדמנות השניה, שבה נצחני אדם כלשהו" - ספר הרבי - "היתה כאשר נגש אלי בדרכי הביתה אחד מן החסידים ובקש לדבר אתי על בתו החולה".

ה"אמרי אמת" היה ידוע בדיקנותו הרבה, וכל סדר יומו מחושב היה בחשבון של דקות ורגעים.

לארוחה היה מקצה מספר דקות, ואם ארע שהגיע לביתו והארוחה עדיין לא היתה מוכנה, היה מדלג עליה ולא אוכל, משום שלא היה לו זמן אחר עבור האכילה... בזמן שנגש אליו אותו חסיד היה זמנו של הרבי דחוק עד מאד, לפיכך אמר לחסיד שכעת אין לו אפילו רגע אחד להקדיש לענין.

אמר החסיד: "לי יש עשרים שנה לטפל בבתי החולה, ולרבי אין רגע אחד של זמן בשביל זה?!"

"וזהו" - סיס האדמו"ר - "היתה הפעם השניה שמישהו נצח אותי"...

"ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. לא תעשון כן לה' אלקיכם. כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם" (יב, ג-ה)

מה הקשר בין "ואבדתם את שמם מן המקום ההוא, לא תעשון כן לה'" - לבין "כי אם אל המקום אשר יבחר ה' וכו'?"

כתב החיד"א ב"נחל קדומים" בשם רבי דוד חביליו, שסמיכות זו באה לרמז על מחיקת ה' בפרשת סוטה. בתחלה מזהיר הכתוב: "לא תעשון כן לה' אלקיכם", כלומר, אסור לאבד את שמו יתברך על ידי מחיקתו. והיכן התירה מחיקת שם ה'?" כי אם אל המקום אשר

